

ANEXA la Regulamentul de organizare și desfășurare a olimpiadei de limba, comunicare și literatura română – gimnaziu –

Argument

Scopul acestei competiții de excelență este compatibilizarea cu standardele europene vizând dezvoltarea competențelor de comunicare și a celor culturale (cunoașterea culturii locale și naționale, participarea la manifestări culturale, precum și deschiderea interesului spre cultura diversă a Europei), indispensabile vieții active într-o societate a cunoașterii, specifică secolului XXI. Ca disciplină fundamentală din curriculumul național, care asigură și competențele privind limba de școlarizare pentru majoritatea elevilor din România, precum și competența de comunicare în limba oficială pentru toți cetățenii care trăiesc pe teritoriul României, ca și pentru românii din diaspora pentru comunicarea în limba lor maternă, studierea limbii române asigură formarea competențelor de comunicare necesare în toate domeniile cunoașterii.

Finalitățile olimpiadei de limbă, comunicare și literatură română se regăsesc, în principal, în domeniul *comunicare în limba maternă*, așa cum apare acesta definit în documentele Uniunii Europene, precum și în competențele transversale, menționate în același document, din domeniile *a învăța să înveți* și *sensibilizare și exprimare culturală*. Acestea vizează stimularea culturii comunicaționale și literare de bază, care să conducă elevul performant la înțelegerea profundă a lumii, la comunicare și interacțiune eficientă și persuasivă cu semenii, la utilizarea în mod eficient și creativ a capacităților proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete din viața cotidiană, la stimularea sensibilității la frumosul din natură și la cel creat de om. Pe parcursul învățământului obligatoriu, elevii trebuie să-și formeze, în primul rând, competențele de comunicare vizând exprimarea corectă, clară, coerentă și expresivă în limba română, precum și activitățile specifice de ascultare, înțelegere și producere de mesaje orale și scrise, în diverse situații de comunicare. La nivelul fiecărei clase, se va avea în vedere adaptarea conținuturilor la nivelul de vârstă și la interesele candidaților. În pregătirea concurenților pentru olimpiada de limbă, comunicare și literatură română pentru elevii din gimnaziu, se vor avea în vedere și conținuturile din programa școlară marcate prin asterisc (*).

Parcursul programei, în vederea participării elevilor la olimpiada de limbă, comunicare și literatură română, vizează corelarea atitudinilor cu deprinderile din sfera competenței-cheie de comunicare în limba română, prin valorificarea cunoștințelor integrate, derivate din conținuturile recomandate de programa școlară. Un rol important în obținerea performanței la etapa națională a olimpiadei de limbă, comunicare și literatură română îl au atitudinile, deprinderile și cunoștințele vizând competența-cheie de *sensibilizare și exprimare culturală*. Cunoștințele indicate din programa școlară vor proba conștientizarea moștenirii culturale, locale și naționale, precum și cunoștințele de bază referitoare la produse culturale majore, reflectate în deprinderi de apreciere critică și estetică a operelor de artă și a spectacolului, utilizând o exprimare proprie printr-o varietate de mijloace. Fiind o competiție a excelenței, olimpiada solicită concurenților aprecierea critică și estetică a operelor de artă și a spectacolului, valorificând potențialul individual de exprimare și aspectul creativ al discursului. În privința atitudinilor, se va avea în vedere deschiderea față de diversitatea exprimării culturale, precum și implicarea afectivă, estetică și științifică în producerea discursului.

Recomandări pentru pregătirea concurenților la olimpiada de limbă, comunicare și literatură română

a) PROBA SCRISA

Indicațiile următoare sunt selectate din programele școlare pentru clasele a V-a – a VIII-a și reprezintă conținuturile acestora marcate prin asterisc*.

Clasa a V-a

1. Lectura

Se vor selecta texte literare de bază, cu respectarea particularităților de vârstă ale elevilor, destinate studiului aprofundat al conținuturilor din programa școlară, conform planificării materiei. Între acestea, vor fi incluse în mod obligatoriu, și fragmente din operele scriitorilor clasici ai literaturii române. Ele pot fi însoțite de scurte texte auxiliare (literare sau nonliterare, inclusiv contemporane). Din textele de dimensiuni mai mari, pot fi oferite fragmente semnificative, lectura integrală urmând a constitui obiect al lecturii personale a elevilor.

2. Practica rațională și funcțională a limbii

- constituenții textului oral; selectarea cuvintelor; organizarea propoziției și a frazei;
- dispunerea și funcționarea simultană a elementelor verbale și nonverbale (aplicativ).

*Se recomandă ca elevii, folosindu-și deprinderile de exprimare orală, să poată realiza următoarele acte de vorbire:

- susținerea unei discuții directe;
- cererea sau oferirea unei informații despre: identitatea, starea, ocupația, calitatea socială a unei persoane; forma, calitatea, utilitatea unor obiecte; mediul familial, mediul social al unei persoane;
- un orar, un itinerar, desfășurarea unei acțiuni;
- exprimarea acordului sau a dezacordului, a gusturilor, a punctelor de vedere în legătură cu un fapt sau cu o persoană; descrierea unui obiect sau a unui ansamblu de obiecte;
- prezentarea unei acțiuni sau a unei înlănțuriri de acțiuni.

3. Elemente de construcție a comunicării

- părțile gramaticii (morfologia și sintaxa);
- formule reverențioase de adresare.

Clasa a VI-a

1. *Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare

- elemente verbale și nonverbale în comunicarea orală.

2. *Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată

- modalități de conectare a elementelor nonverbale la cele verbale;
- acte de vorbire (formularea unor propuneri, expunerea unor opinii despre ceva sau cineva, prezentarea unor impresii, exprimarea acordului sau a dezacordului în fața unui auditoriu cunoscut, descrierea unui obiect, a unei persoane sau a unui loc, susținerea unei conversații impuse sau propuse; susținerea unui schimb verbal într-o conversație de grup, utilizând corect limba literară, posibilitățile expresive ale limbii vorbite);
- adecvarea elementelor nonverbale la mesajul transmis.

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

- structura cărții: rolul cuprinsului, al prefeței, postfeței și al notelor.

4. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse, prezentarea unor informații privitoare la realitatea înconjurătoare.

Continuturi

1. Lectura

- Structura cărții: cuprins, prefață, postfață, note.

2. Practica rațională și funcțională a limbii

- *modalități de conectare a elementelor nonverbale la cele verbale.

*Se recomandă ca elevii să poată realiza următoarele acte de vorbire:

- susținerea unui schimb verbal într-o conversație de grup;
- exprimarea gusturilor, expunerea unor opinii despre ceva sau cineva, stabilirea unei analogii, a unei comparații, exprimarea unei impresii personale;
- formularea unei propuneri, acceptarea ori refuzul unei propuneri;
- descrierea unui obiect sau a unei persoane, a unui loc;
- prezentarea unei acțiuni complexe.
- relatarea; oferirea de informații privind diverse aspecte ale realității înconjurătoare.
- motivarea unei opinii privitoare la textele studiate sau la fapte/persoane din realitate.
- descrierea de tip tablou, de tip portret; povestirea.
- rezumatul. Aprecieri personale referitoare la textele epice și lirice studiate.

Clasa a VII-a

1. *Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare:

- dialog formal și dialog informal;
- unități frazeologice;
- nume proprii greșit accentuate;
- ascultarea argumentelor/ contraargumentelor formulate într-o discuție de partenerii de comunicare.

2. *Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată

- unități frazeologice;
- acte de vorbire (susținerea unei conversații; formularea de argumente sau contraargumente într-o discuție; formularea unei opinii; stabilirea de comparații sau de analogii, prezentarea unor lucrări/ materiale/ activități).

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

- programul de spectacol;
- cartea - obiect cultural: editura, colecția, asteriscul, subsolul de pagina;
- structuri în textele epice (procedee de legare a secvențelor, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta; poezia cu formă fixă);
- unități frazeologice.

4. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

- prezentarea unor evenimente culturale.

Continuturi

1. Lectura

- editura, colecția, asteriscul, subsolul de pagină;
- structuri în textele epice (procedee de legare a secvențelor, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta).

2. Practica rațională și funcțională a limbii

*Se recomandă ca elevii să poată realiza următoarele acte de vorbire:

- susținerea unei conversații (direct sau telefonic);
- prezentarea unor lucrări / materiale / activități realizate individual sau în echipă;
- formularea de argumente sau contraargumente într-o discuție;
- stabilirea de comparații sau de analogii;
- o formulare a unei opinii.
- prezentarea unui eveniment cultural (lansare de carte, vernisajul unei expoziții, premiera unui spectacol de teatru, festivități de premieră etc.).

3. Elemente de construcție a comunicării

- unități frazeologice;
- mijloacele expresive de redare a superlativului absolut în limba română actuală;
- adverbele nehotarâte.

•

Clasa a VIII-a

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare

- acte de vorbire.

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată

. Îmbinarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale în monolog și dialog.

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

- scrieri SF;
- texte publicitare, ziarul/revista, anecdota, gluma;
- valorile stilistice ale nivelului fonetic într-un text literar; elemente de limbă și de stil în textul literar;
- figurile de stil, versificația.

Continuturi

1. Lectura

- versul liber;
- scrieri SF;
- ziarul/revista, anecdota, gluma.

2. Practica rațională și funcțională a limbii

*Se recomandă ca elevii, folosindu-și deprinderile de exprimare orală, să poată realiza următoarele acte de vorbire:

- susținerea argumentată a unui schimb verbal direct;
- exprimarea și motivarea unei atitudini / reacții;
- prezentarea unor produse realizate.

3. Elemente de construcție a comunicării

- prefixoide; sufixoide (aplicații);
- valorile stilistice ale nivelului fonetic într-un text literar.

b) PROBA ORALĂ

La toate clasele gimnaziale, conținuturile din programa școlară evaluate la proba orală a olimpiadei de limbă, comunicare și literatură română vizează:

- înlănțuirea clară a ideilor într-un mesaj oral;
- selectarea elementelor de lexic adecvate situațiilor de comunicare;
- alcătuirea unor propoziții și fraze corecte din punct de vedere gramatical;
- expunerea orală a unui plan simplu și/sau a unui plan dezvoltat de idei, pornind de la o temă dată;
- rezumarea orală a unor texte narative citite sau ascultate;
- povestirea orală;
- constituenții textului oral;
- formularea unor aprecieri personale referitoare la mesajele ascultate/ textele studiate;
- stabilirea ideilor în jurul cărora se organizează o temă dată (idee principală, idee secundară).

Proba orală este structurată pe două secțiuni:

- TRADIȚII CULTURALE (prezentarea elementelor de cultură populară din spațiul geografic românesc, precum și a interferențelor culturale, a elementelor de identitate populară specifice minorităților naționale de pe teritoriul României și a celor specifice minorității românești din alte țări (tradiții, folclor literar, obiceiuri legate de momente importante din viața omului, calendarul popular al evenimentelor tradiționale etc.)

- COMUNICARE (discurs public pe teme culturale selectate din programele școlare: lectura, relația literaturii cu celelalte arte, evenimente culturale etc.) Subiectul propus spre abordare poate avea ca punct de plecare un citat dintr-un text literar/nonliterar sau o imagine sugestivă (pictură, fotografie etc.)

INSPECTOR GENERAL,
Mina-Maria RUSU